
FAFO Aust-forum 29 nov 04

**Uteproduksjon og innleige sett frå
arbeidstakarsida**

Atle Tranøy. Konserntillitsvalgt Aker ASA

Akers hovedvirksomheter

Omsetning: 51,5 milliarder
Driftsresultat (EBITDA): 2,6 milliarder
Ansatte: 41 000

Eierandel

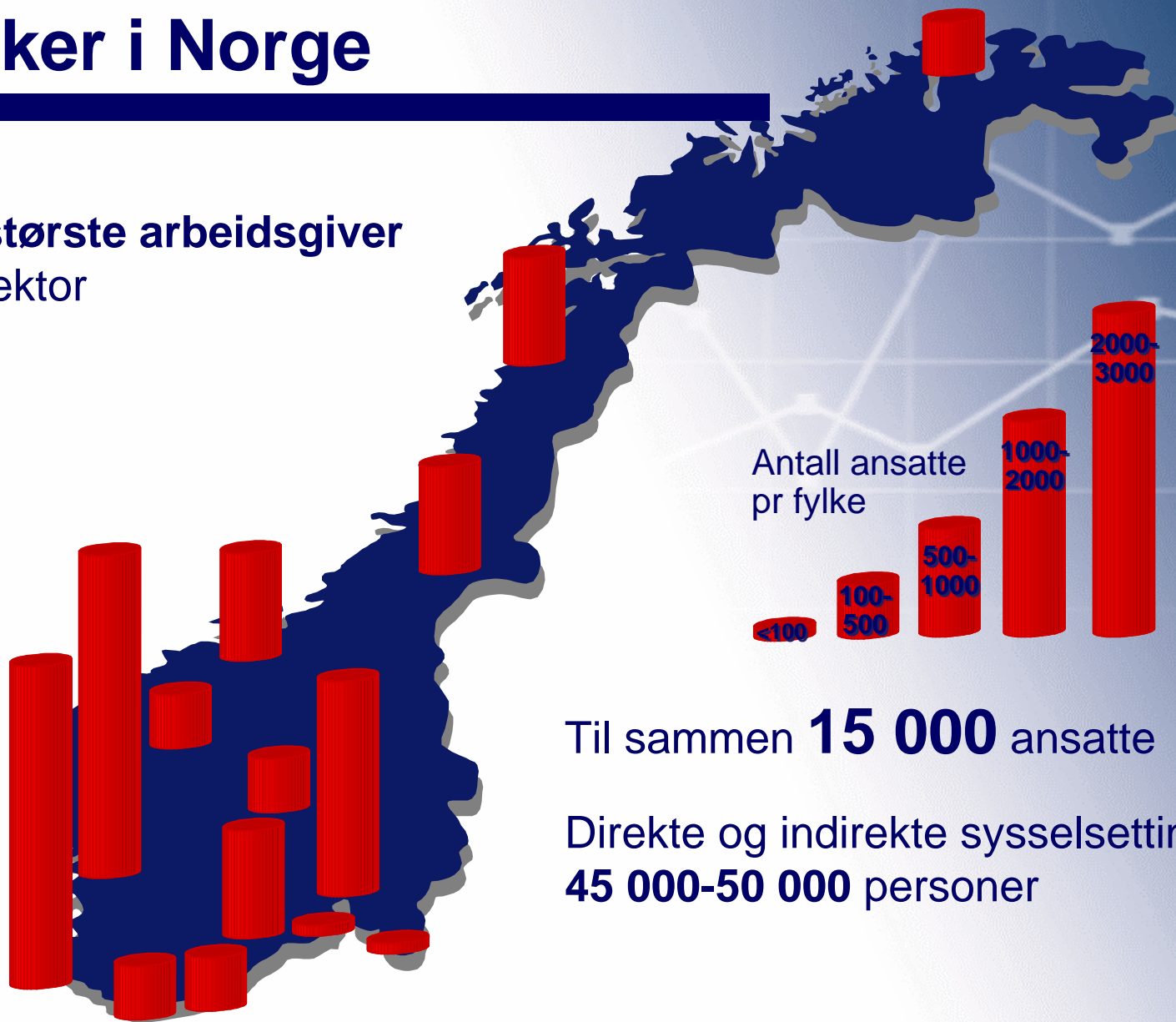
58%	75%	100%	100%	
				
Aker Kværner	Aker Yards	Norway Seafoods	Aker Material Handling	Other
Oms: 31,3 mrd Res: 1 mrd Ans: 23 500	15,9 mrd 1,6 mrd 14 200	1,5 mrd 74 mill 1 300	2,0 mrd 0 mill 1 500	0,8 mrd -0,1 mill 500

Alle beløp er i kroner og for 2003

Aker i Norge

Norges største arbeidsgiver
i privat sektor

Til sammen **15 000** ansatte

Direkte og indirekte sysselsetting
45 000-50 000 personer

Arbeidstakersida seier

Ja
til arbeidsinnvandring

Nei
til sosial dumping

Vårt standpunkt

- **At alle som utfører arbeid i Norge skal, uavhengig av nasjonalitet, ha løns- og arbeidsvilkår som reflekterer tariffnivå for vedkomande bransje, samt relevant lovverk.**
- **At lover, avtaler og kontrollmekanismer ivaretek dette**

**Naivt? Egoistisk? Proteksjonistisk?
Usolidarisk?**

Grunnleggande spørsmål

Treng me norsk (verfts)industri?

Kva slag arbeidsliv ynskjer me?

Treng me (verfts)industri?

”Om tusen arbeidsplasser legges ned, er det ikke verdens undergang. Det viktigste er at det skapes tusen nye”.

Næringsminister Ansgar Gabrielsen til DN

”Det er naturlig å legge produksjon av virksomhet som krever mye manuell arbeidskraft til andre land som har billigere arbeidskraft. Denne utviklingen burde det oppmuntres til”

Direktør i eksportrådet A. Blixrud til Aftenposten

Kvifor norsk verftsindustri

- **Strategisk viktig (bl.a. kontroll over utvinning av egne naturressursar)**
- **Viktig brikke for å realisere langsiktig utv.bane**
- **Distriktsnæring**
- **Stor sysselsetjingseffekt**
- **Oppretthalde maritimt cluster**
- **Teknologiintensiv
(Teknologivogge/drivar)**
- **Eksport/valutainntekter**

Produksjon internasjonalt

Ja til underleveransar utanfrå, men:

- **Skal bygga opp under langsiktig strategi og vidareutvikling av dei norske verfta**
- **Teknologi- og kompetanseintensive del av arbeidet må utførast i Norge**
- **Samanstilling/utrustning i Norge**
- **Må ha ein del prefab tilbake i Norge for å oppretthalda kompetanse og kapasitet. (Samanstilling og utrustning krev også prefab kompetanse)**

Outsourcing, moglege konsekvensar

- **Langsiktig drenasje av kompetanse pga for stor outsourcinggrad / innleige av utanlandsk arbeidskraft**
- **Prefab og samanstilling er ikkje uavhengige prosessar => For stor grad av outsourcing kan svekke naudsynt utrustnings/samanstillings kompetanse**

Kva slag arbeidsliv ynskjer me?

”Det skal bli interessant å se hvilken virkning EU-utvidelsen vil ha på norske tariffavtaler”.

Knut Sunde TBL

Kva slag arbeidsliv ynskjer me?

- **Respekt for inngåtte tariffavtalar, lover og etablerte standarder i norsk arbeidsliv**
- **Stabile, trygge tilsetjingstilhøve**
- **Satsing på kvalitet, produktivitet, effektivitet gjennom samarbeid og utvikling av kompetanse og arbeidsorganisering**

Eller

Alternativt

- **Dei som pressar sine tilsette lengst i å godta**
  - Svekkja løns- og arbeidstilhøve
  - bruk av billeg utanlandsk arbeidskraft (sosial dumping)
  - Maks utnytting av midlertidig tilsetjing
  - maks utnytting av fleksibel arbeidstid/ubekvem arbeidstid/lange arbeidsøker
  - maks outsourcing

→ Vinn oppdraga

Kva vil NHO/Bransjeforeiningar/ bedriftene?

- **Sterk usemje internt i, og mellom bransjeforeiningar**
- **Ukritiske ved val av underleverandørar/leigefirma**
- **Liten vilje til å drøfta utfordringane med tilsette**
- **Knapt synlege seriøse vurderingar rundt langsiktige verknader for egne bedrifter**
- **Virkemiddel for å undergrave tariffavtalar og norske løns- og arbeidsvilkår**
- **Undervurdering/ignorering av neg HMS effektar**

Tiltak

- **Defensive tiltak:**
  - Allmenngjering av tariffavtalar
    - Ikkje primært ynskjeleg, men synes meir og meir aktuelt
  - Lovbestemt minsteløn
    - NHO framlegg (med vikarierende motiv?)
- **Offensive tiltak:**
  - Organisere utanlandsk arb.kraft – opprette tariffavtalar
  - Partane må etablere "køyrereglar"
  - Tilbuds-/kontraktsvilkår
    - Krav om norske løns- og arbeidsvilkår for arbeid utført i Norge
    - Innsynsrett for tillitsvalde
  - Stabile, forutsigbare og likeverdige rammevilkår
  - Selja best produkt med leveringssikkerhet og rett kvalitet til rett pris

Offensive tiltak, forts

- **”Go`fot teorien”**: Bli bedre på det me
er best på.
  - Norsk arbeidsliv sin fremste force:
**Samarbeid om kompetanse-, teknologi-,
organisasjons- og produktivitetsutvikling**
  - Framleis stort potensiale for nye
**kvantesprang: Utvikling av ny
arbeidsorganisering. Flatere struktur,
involvering, ansvarleggjering, integrasjon
ingeniør-operatør nivå, osv.
(Empowerment)**

Offensive tiltak, forts

- **Store summer og energi blir brukt for å identifisere billege underleveransar og billeg arbeidskraft.**
Resultat:
  - Svekkar samarbeidsrelasjonane
  - Virkar sterkt demotiverande
  - Set produktivitetsarbeidet tilbake
- **Massiv satsing på vidareutvikling av norsk arbeidsliv - eit betre og meir langsiktig alternativ.**
  - Nye initiativ frå Hovudorganisasjonane
  - Myndigheitene på banen.
  - FOU ressursar – samarbeidsprosjekt.
- **Aktiv og målretta nærings- og sysselsetjingspolitikk**

Konfrontasjon eller samarbeid?

- **Stor kampvilje i fagrørsla for å forsvare arbeidsplassar og norske løns- og arbeidsvilkår**
  - 11 nov
  - Heismontørstreiken
  - Allmengjeringskrav
- **Ser gjerne at vårt engasjement og energi kan nyttast til konstruktivt samarbeid om mål som bør tena alles interesser heller enn til forsvarskamp.**

Kan Aust-forum bidra til nye samarbeidsprosjekt?

Eller blir det meir av dette →

Aker Yards varv tömdes i protest

Protest! Reaktionen på varven i Åbo, Raumo och Helsingfors lät inte vänta på sig efter att Aker Yards valt att utlokalisera jobben. De anställda marscherade ut i gå och återvänder först på fredag.

Vi har i flera år försökt övertyga arbetsgivaren om att utveckla enheterna så att jobben blir kvar hos oss både då det gäller planering och tillverkning. Men man vill inte utveckla varven utan följer modefenomenet att utlokalisera, säger huvudförtroendemannen i Helsingfors, Mikko Mielonen.

Enligt vad varvsdirektören Yrjö Julin sagt måste Aker Finnyards gå med i effektivitetstävlingen och höja konkurrensförmågan. Det innebär utlokalisering av jobben och att en så stor del av fartygsproduktionen som möjligt görs där arbetskraften är billigast.

Varven i Helsingfors, Åbo och Raumo ligger i dag öde. De anställda marscherade ut i går och stannar hemma fram till fredagen.

Totalt ska 700 anställda bort.

Hufvudstadsbladet 11.11.2004